

MASARYKOVA UNIVERZITA

IP ve vzdělávání, IP a knihovny

20. 11. 2015

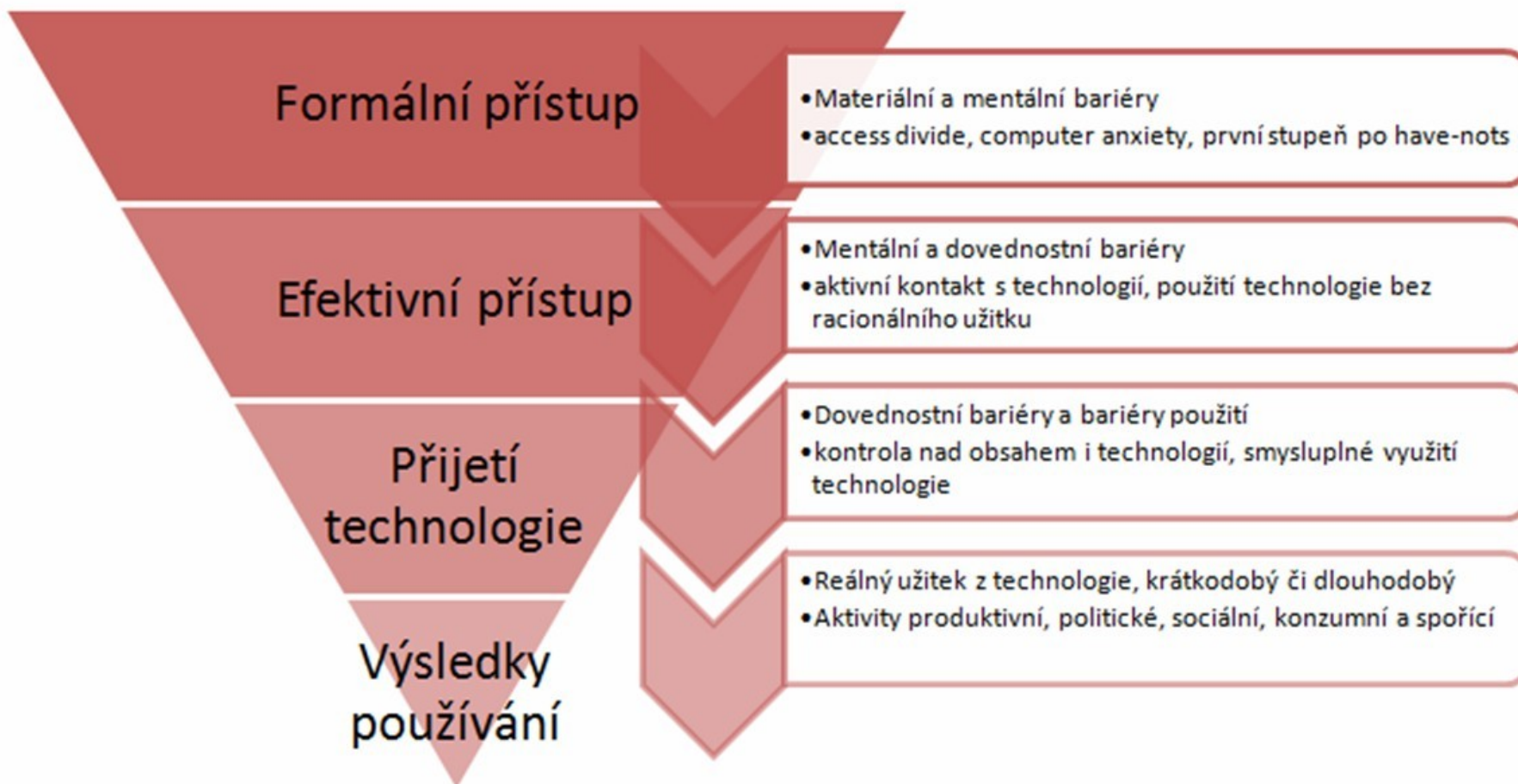

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Digital Divide a řešení

- Definice DD v roce 1999: „...rozdíl mezi těmi s přístupem k novým technologiím a těmi bez...“ (NTIA, 1999)
- Primární (fyzický dle EU a ČSÚ) a sekundární DD
- eInclusion, eAccessibility
- DD = problém pro elektronizaci společnosti, vč. eGov => stát podporuje odstraňování

DD dle Bureše (2010)

Učení v dnešní společnosti

- ❏ Hlavní cíle CŽU dle Making a European area of lifelong learning a reality: aktivní občanství, osobní rozvoj, sociální inkluze a zaměstnanost
- ❏ Celoživotní učení: rozvoj ve všech směrech i formách (formální, neformální, informální), důraz na potřebu a motivaci k učení po celý život, koordinace zajištění možností pro všechny dospělé, zaměstnané i nezaměstnané (definice OECD z roku 2000)
- ❏ Všeživotní učení: učení by mělo probíhat ve všech způsoby, tj. bez ohledu na životní etapu, místo, čas a formu učení (rodina, volný čas, zaměstnání, komunita...) (A Memorandum on Lifelong Learning)
- ❏ Stakeholders pro formální vzdělávání: MŠMT a přímo řízené organizace, Česká školní inspekce, krajské úřady, obce, školy a jejich ředitelé, učitelé, rodiče, děti, žáci, studenti, odborové organizace, zástupci zaměstnavatelů a neziskový sektor

Informační gramotnost

- ☞ Schopnost efektivní práce s informacemi v současných podmínkách (vyhledávání, zpracování, uložení, hodnocení, vytváření...) X ICT gramotnost
- ☞ IG dnes klíčová pro profesní úspěch i prospěch celé společnosti, klíčové vlivy:
 - ☞ exponenciální nárůst informací, informačních médií a služeb
 - ☞ nárůst nástrojů pro vyhledávání a rozšiřování informací
 - ☞ nárůst změn v komunikačních vzorcích a chování
- ☞ Dle některých IG jiné předpoklady u generací (různá dělení)

Informační gramotnost

- Hlavní překážky růstu IG dle české vlády:
 - Nedostatečná motivace a nízké povědomí o možnostech ICT
 - Obava z prvních začátečnických kroků
 - Nízká dostupnost ICT produktů a služeb (cena)
 - Omezená dostupnost získání a udržení IG
- Nedostatek IG => digital divide - možný boj jen podporou LLL
- Školství - klíčové, nutné dát základy IG všem absolventům, ale i dospělým pomocí kurzů
- Knihovny - zajištění rovného přístupu k informacím a technologiím

Strategické dokumenty IP v ČR a vzdělávání

- 1999: Státní informační politika - základ pro SIPvV
- 2001 Bílá kniha = Národní program rozvoje vzdělávání
- 2004: e-Česko 2006 - informační vzdělanost 1 ze 4 priorit
- 2005: Národní Lisabonský program 2005-2008 - priority pro vzdělávání:
 - Kurikulární reforma
 - Rozšířit přístup k vyššímu odbornému a VŠ vzdělání, podporovat prostupnost v terciárním vzdělávání
 - Zlepšit propojení systému počátečního a dalšího vzdělávání
 - Podporovat spolupráci zaměstnavatelů, vzdělavacích a odborně profesních institucí
 - Zvýšit informační vzdělanost

Koncepce SIPvV

- ❑ 2000, „nejde o nic menšího, než je vzdělávání 10 milionů obyvatel ČR a budoucnost této země“
- ❑ Primárně 2 oblasti zájmu (hl. techno, ne didakticky):
 - ❑ Zajištění informační infrastruktury v celé vzdělávací soustavě, vč. dalšího a LLL
 - ❑ Vytvoření rámce pro integraci ICT do kurikulů na všech stupních
- ❑ 2003-2006 realizace SIPVZ s hlavními úkoly:
 - ❑ Informační gramotnost pedagogických pracovníků i žáků
 - ❑ Přístup k on-line a offline zdrojům
 - ❑ Infrastruktura
- ❑ 2008 Koncepce rozvoje informačních a komunikačních technologií ve vzdělávání pro období 2009 -2013 „Škola pro 21.století“ => nákup počítačů, připojení + sdílení (RVP, Škola21), vzdělávání učitelů v oblasti ICT a informatiky, nepovedla se regionální metodická centra

Koncepce SIPvV

- Připojování škol k internetu, PIK + vybavenost institucí ICT, IZ a vzdělávacím SW
- IG, integrace ICT do výuky
- Metodici ICT na školách
- LLL (pedagogové, knihovníci...)
- Všechny stupně a typy vzdělávání, vč. neformálního

INDOŠ

- INDOŠ (neaktualizované)
- Součást vládních podpůrných opatření v 1. etapě SIPVZ
- 2001-2005, 3 620 škol vybraných MŠMT
- Spolupráce Český Telecom + AutoCont
- Finanční a materiální podpora státu v oblasti vybavování škol ICT a připojováním k Internetu
- Nedošlo na všechny školy

NPPG

- ⇒ 2003-2006, cílem umožnit začátečníkům osvojit si základní dovednosti při práci s PC v rámci LLL
- ⇒ 2-hodinové kurzy pro veřejnost v doprovodu lektorů
- ⇒ 100 Kč + 417 Kč MI ČR (celkem 30 mil./rok)
- ⇒ Nutná návaznost pro vyšší úrovně a objektivní hodnocení PC gramotnosti => certifikace [ECDL](#)
- ⇒ Více než 200 školících míst v ČR, celkem 190 000 proškolených (většina starší než 40 let, nejvíce 51-60, mnoho přihlásil zaměstnavatel), naprostá většina realizátorů kurzů komerční subjekty, chyběly knihovny

NPPG - obsah kurzů

- ⇒ Ovládání PC (zapínání, vypínání, myš, práce se soubory, složkami, okny...)
- ⇒ Texty v PC (editor, formátování, tisk)
- ⇒ Internet (připojení, základy vyhledávání, e-pošta)
- ⇒ Zvláštní kurzy pro zdravotně postižené = NPPG Handicap => eAccessibility a zaměstnatelnost, individuální přístup
- ⇒ Občan, úředník a PVS (řešení běžných životních situací, vyhledávání v zákonech, stránky úřadů a e-podpis)

EU peníze školám

- Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách (OP VK), vyhlášeno 18. 5. 2010
- Mimopražské primární a sekundární školství
- Podpora rozvoje cizích jazyků, matematiky, přírodních věd, **ICT, čtenářské a informační gramotnosti**, finanční gramotnosti a inkluzivního vzdělávání
- Připraveny šablony klíčových aktivit pro žadatele => automatizace žádost, automatická formální kontrola
- Vybavování (HW/SW i tradiční pomůcky), vzdělávání učitelů, učební materiály (vzdělávací materiál, DUM, metodický materiál, výukový materiál, metodický list) => individualizace, inovace a DVPP
- Výstupy povinně veřejné (např. DUM RVP), část databáze

ETwining

- Mezinárodní komunita spolupracujících škol od MŠ po VOŠ (EU + Norsko, Island)
- Spolupráce přes IT => prostředek projektů
- Centrální + národní podpůrná střediska - metodická a technická pomoc
- Projekty od velmi jednoduchých po sofistikované granty
- Sdílení metodických a výukových materiálů mezi učiteli

Tablety učitelům (výzva č. 51)

- ⇒ Jaro/léto 2014 s cílem silného impulzu pro rozvoj IT infrastruktury => vzdělávání učitelů s IT, ale i evaluaci
- ⇒ Lokalizace - semináře ve školách (ředitelé a učitelé) + mentoring
- ⇒ Základní a střední školy (skrz školy, univerzity, NNO, ale i firmy) - tablety a dotykové notebooky/netbooky
- ⇒ 30-50 partnerů, 15-70 mil./projekt, 11 měsíců
- ⇒ + body za malé školy (do 200 žáků)

Další projekty pro rozvoj IG a školství

- U3V: nejen základy, i aktivní život seniorů pomocí ICT
- Jednota školských informatiků: od 2002 organizovaná podpora pedagogů zabývajících se ICT ve vzdělávání a správců školních počítačových sítí
- Škola online: IS pro kompletní školní agendu
- Partneři ve vzdělávání (Partners in Learning): Microsoft primárně pro ZŠ, SŠ a učiliště; podpora infrastruktury i IG
- Tabdoš (výzva č. 51): bude prezentováno 19.12.
- Knihovny: IVIG AKVŠ, IVU SDRUK, NAKLIV (mrtvý)

2009 výzkum vybavenosti ZŠ (ČŠI)

☞ Vybavení:

- ☞ Na 1 PC 7,9 žáků
- ☞ 44 % PC starší 5 let
- ☞ 93,7 % Win XP a starší (9.8 % Win 98 a starší)
- ☞ O datových schránkách nic neví 60,8 % škol
- ☞ V 80,1 % inspektovaných hodin žádné využití ICT
- ☞ Většina škol dobře (ale draze) připojena k internetu

Pravidelné výzkumy v IPvV (hl. školství)

- ❏ IEA (Mezinárodní asociace pro hodnocení výsledků vzdělávání) - **ICILS**: počítačová a informační gramotnost žáků 8. tříd ZŠ
- ❏ EUROSTAT: **data** i **publikace**
- ❏ **EURYDICE** (2007/2008)
- ❏ OECD (Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj): několik orgánů pro vzdělávání, vliv na vzdělávací politiky členských zemí, výzkum a publikace nejen k školství, nejvýznamnější projekty:
 - ❏ PISA: 15letí a ČJ, matematika, přírodní vědy + mezipředmětové; 2015 by měla být již čistě elektronicky
 - ❏ PIAAC: dospělí (16-64 let) čtenářství a matematika + řešení pomocí IT (+vzdělání, rodina, práce)
 - ❏ TALIS: vedení a řízení školy, vč. vzdělávání a hodnocení učitelů
 - ❏ A další

Výsledky ČR ve srovnání s EU (2013/2014)

- Z nejnižších odchodů před ukončením vyššího sekundárního => nejohroženější na pracovním trhu
- V ČR roste počet žáků se speciálními potřebami v běžných třídách, klesá počet speciálních tříd
- Roste obliba středisek volného času, školních družin a školních klubů i využití ZUŠ

ICILS 2013

- ☒ státy světa (19), 14letí- žakovský test a dotazník + učitelské a školní dotazníky
- ☒ čeští žáci nejlepší v testu počítačové a informační gramotnosti, srovnatelné jen kanadské Ontario
- ☒ 4 úrovně dovednosti - 3 % v nejvyšší, jen 2 % nedosáhly na první
- ☒ dívky lepší než chlapci, lepší víceletá gymnázia
- ☒ vliv SES rodičů a počtu počítačů v domácnosti, ale i počtu knih, vliv rodiny hl. na dívky (chlapci spíše sami)
- ☒ podprůměrné použití počítače v různých předmětech
- ☒ sebehodnocení odpovídá dovednostem, vliv zájmu o IT
- ☒ nadprůměrné využití PC ve volném čase, podprůměrné pro studium
- ☒ vyšší vybavení škol interaktivními e-studijními materiály a PC, ale nižší u tabletů
- ☒ mírně nadprůměrné využívání IT učiteli při výuce, ale cca 1/2 nemyslí, že IT ve výuce je pro školu prioritou a není dost času pro přípravu zapojení IT do výuky
- ☒ učitelé vnímají vybavení nejpozitivněji ze zkoumaných zemí (horší u víceletých gymnázií)
- ☒ nejslabší přesvědčení o podpoře výuky pomocí IT (spolupráce žáků, plánování a uspořádání práce, zlepšení studijních výkonů)

Strategie vzdělávací politiky ČR do 2020

- 9. 7. 2014 schválena usnesením vlády č. 538, při přípravě zapojována veřejnost (veřejná debata zahájena 17. 1. 2013 v NTK - doba kampaně Česko mluví o vzdělávání)
- Zásadní cíl LLL pro směřování vzdělávací politiky
- Hlavní cíle (optimálně po 2020):
 - Zlepšení výsledků žáků: znalosti, dovednosti i postoje => problém vývoje společnosti
 - Rozvoj aktivního občanství a příprava na pracovní uplatnění
 - Větší spravedlnost vzdělávání
 - Posílení spolupráce vzdělávacích institucí, vč. knihoven
 - Podpora učitelů a učení: kvalita i prestiž

Vize dle Strategie vzdělávací politiky ČR do 2020

- ❑ vzdělávání se nachází v popředí zájmu společnosti i jednotlivců a je považováno za významnou hodnotu,
- ❑ lidé využívají rozmanité příležitosti k učení v průběhu celého života,
- ❑ kvalitní vzdělávání je přístupné pro každého, funguje efektivně, spravedlivě a dává všem stejnou šanci,
- ❑ děti, žáci a studenti vědí, co se od nich na každé úrovni a v každé oblasti vzdělávání očekává a co mohou oni očekávat od něj,
- ❑ děti, žáci a studenti se rádi učí a jsou motivováni k celoživotnímu učení,
- ❑ učitelé jsou dobře připraveni na výkon své profese, všestranně motivováni pomáhat dětem, žákům a studentům k dosažení maxima jejich možností a cíleně se rozvíjejí,
- ❑ školy jsou otevřeny pro soustavnou spolupráci s vnějším světem,
- ❑ vzdělávání se opírá o aktuální výsledky lidského poznání, podporuje tvořivost a vychází vstříc dlouhodobým potřebám společnosti a trhu práce,
- ❑ úpravy v organizaci, struktuře a obsahu vzdělávání se opírají o empiricky podložené poznatky

Změny systému vzdělávání do 2020

- ❑ Ne revoluce, ale evoluce => klíčová stabilita při rozvoji
- ❑ 3 průřezové priority:
 - ❑ snižovat nerovnosti ve vzdělávání: vliv rodiny i vnější diferenciací žáků, kompenzace znevýhodnění (zdravotní, sociální...), a to i neformálním vzděláváním, podpora SŠ (i bez maturity), přístupnost VŠ, zlepšení přechodu ze školy na pracovní trh, podpora dalšího vzdělávání, individualizované poradenství ve školách;
 - ❑ podporovat kvalitní výuku a učitele jako její klíčový předpoklad: zvýšení prestiže povolání, kariérní postup a seberealizace, modernizace vzdělávání učitelů a ředitelů (počáteční, další, metodická podpora), jasné cíle vzdělávání žáků a studentů + modernizace a rozvoj evaluace (vzdělávání, žáka, školy);
 - ❑ odpovědně a efektivně řídit vzdělávací systém: ředitelé, ale i zřizovatel, MŠMT..., centrální rámce jako vodítka, integrace výzkumu a sdílení dat, posílení hodnocení vzdělávacího systému, komunikace s veřejností
- ❑ Důraz i na reflexi významných změn IT => Strategie digitálního vzdělávání jako 1 z 7 navazujících strategií, schválena před plánem (7/2015), naopak Datová informační politika resortu školství ve zpoždění

Strategie digitálního vzdělávání - vize

- Návaznost Digitální Česko 2.0 + Strategie vzdělávací politiky ČR do 2020- CŽV podpořené IT (bez rozdílů a překážek)
- Klasické vzdělání nedostatečné pro plnohodnotné uplatnění v digi světě
- „Digitálním vzděláváním rozumíme ve stručnosti takové vzdělávání, které reaguje na změny ve společnosti související s rozvojem digitálních technologií a jejich využíváním v nejrůznějších oblastech lidských činností.“
- Nejen IT konzumenti, ale infromatická gramotnost => tvůrci rozvoje IT v ČR

Strategie digitálního vzdělávání - aktuální stav

- Technologicky školy vybaveny, problém obnovy + PC učebny jen pro určité předměty
- Dle ČŠI většina učitelů sebehodnotí IT dovednosti jako zvládnuté základní či pokročilé, dále podporován rozvoj (počáteční i další vzdělávání), ale ne implementace do výuky nad rámec přípravy učitele
- Nutné s IT učit a naučit žáky se učit (to neumí) + infromatické myšlení, vhodné i IT pro spolupráci s rodiči
- Učení 1:1 => setření hranic ne/formálního vzdělávání, pro neformální učitel buduje podmínky, např. sdílení textů studentů pro diskuzi
- Nutné hodnotit zavádění inovací - v ČR dosud nedostatečné, hl. kvalitativní => doporučeny smíšené výzkumy

Priority první intervence

- ❏ 3 priority:
 - ❏ otevřít vzdělávání novým způsobům učení pomocí IT,
 - ❏ zlepšit kompetence žáků v práci s informacemi a IT,
 - ❏ rozvíjet infromatické myšlení žáků.
- ❏ Směry intervence:
 - ❏ nediskriminace,
 - ❏ modernizace kurikula a propojení ne+formálního vzdělávání, uznávání z pracovního života,
 - ❏ dovednosti a vybavení učitelů jako předpoklad pro totéž u studentů,
 - ❏ zájem pedagogického výzkumu o IT ve výuce,
 - ❏ Profil Učitel21 => metodika rozvoje učitele a integrace IT do výuky,
 - ❏ odbourání předsudků stakeholders (úředníci, rodiče, učitelé...)

Strategie digitální gramotnosti na období 2015 až 2020

- Z června 2015, MPSV, doplnění předchozí strategie na vzdělávání dospělých
- ICT pro celoživotní osobní rozvoj, zvyšování kvality života a společenskému uplatnění
- Nejen počítačová gramotnost, ale i motivace, informační gramotnost, IT bezpečnost, komunikace a strategie využití ICT ke zvýšení kvality života => nutný předpoklad fyzický přístup k IT

Motivační dimenze

- Postoje, které jednotlivec zaujímá k digitálním technologiím a jejich užívání
- Jednotlivcovo vnímání možného přínosu z užívání dané digitální technologie v jeho/její situaci (i v rozporu s reálnými možnostmi, např. z neznalosti)
- Centralita digitálních technologií v životě jednotlivce
 - Nezbytnost (určité úrovně) DG v oblasti jeho odborné kvalifikace
 - Míra užívání IT v jeho bezprostředním okolí (přátelé, rodina, práce)
 - Tlakem na využívání digitálních technologií ze strany institucí a v jednotlivcově širším sociálním prostředí (médiá, škola, úřady...)

Kompetenční dimenze

Ovládání nástroje

- **Operační dovednosti**
 - např. obsluha hardware, znalost funkcí kláves, klávesových zkratk, spuštění příkazů v software
- **Formální dovednosti**
 - orientace v digitálním rozhraní
 - navigace v digitální struktuře (menu, hypertext)

Práce s obsahem

- **Informační dovednosti**
 - vyhledávání, výběr a vyhodnocení digitálně zprostředkovaných informací
- **Komunikační dovednosti**
 - komunikace, interakce prostřednictvím digitální technologie
 - zodpovědné sdílení informací a dat
- **Vytváření obsahu**
 - např. tvorba multimediálního obsahu, tvorba textu, tvorba webové stránky

Rozvoj DG

- Formální, neformální i informální úroveň
- Počáteční a další vzdělávání
- Strategické cíle:
 - Zaměstnanost
 - Konkurenceschopnost
 - Sociální začleňování
 - Podpora rodiny
 - Elektronické služby veřejného sektoru
 - Podpora systému vzdělávání a učení prostřednictvím digitálních technologií

Koncepce SIPvV a knihovny

- ⇒ Uznána nezastupitelná role knihoven
- ⇒ Knihovny - soustředěny informace i lidé schopní při jejich vyhledávání a zpracování kvalifikovaně poradit
- ⇒ Nelze podceňovat vzdělávací roli knihoven
- ⇒ Knihovní infrastruktura => „aby každý občan bez ohledu na věk, pohlaví, národnost, rasu, náboženskou příslušnost, jazyk, odborné a společenské postavení a bez ohledu na místo, v němž se nachází, měl otevřený přístup ke vzdělávání a informacím.“ (koncepte SIPvV)

PIK

- ❑ Začal 2004 (MI), prodlužován do 2007, 2012 (MV), na konci března 2013 podpora ukončena
- ❑ Více než 3000 veřejných knihoven (dál viz [Statistiky požadované MK](#))
- ❑ Knihovna musela mít připravenou techniku a SW, důraz na bezpečnost připojení (požadavek na antivir)
- ❑ Hrazeno vysokorychlostní připojení na 36 měsíců, pak musí pokračovat
- ❑ Žadatel musel zajistit vyškolení obsluhy PC s internetem do 3 měsíců od instalace + CPU = centrální podpora uživatelů - pomoc při řešení problémů (tel. linka, e-mail)
- ❑ Přístup pro veřejnost nejméně v rozsahu provozní doby
- ❑ Za neoprávněné využívání (např. komerční účely) sankce => nelze požadovat poplatky za přístup k internetu

Koncepce rozvoje knihoven 2004-2010 - hl. cíl

- Prostřednictvím systému knihoven umožnit občanům rovný přístup k publikovaným dokumentům a dalším informačním zdrojům v jakékoliv formě
- Vytvářet informační infrastrukturu pro
 - Výchovu a celoživotní vzdělávání
 - Uspokojování kulturních zájmů občanů
 - Výzkumnou a vývojovou činnost
 - Podílet se na ekonomických aktivitách a nezávislém rozhodování jednotlivce

Koncepce rozvoje knihoven

- ❏ Formování knihovního systému (spolupráce na katalogu, službách, hl. specializovaných)
- ❏ Rovný přístup k VKIS (benchmarking, internetizace, LLL, sdílení IZ, využití knihoven pro e-government, komunitní role)
- ❏ Tvorba a zpracování knihovních fondů a IZ (financování akvizice, hl. pro výzkum, digitalizace katalogů)
- ❏ Ochrana a zpřístupnění kulturního dědictví (LTP tradičních i e-dokumentů, digitalizace)
- ❏ Rozvoj lidských zdrojů (LLL knihovníků, lepší mzdy, podpora zahraničních stáží a konferencí)

Infogram

- Portál pro informační gramotnost
- Vznik za podpory MŠMT ČR
- Realizace 2004-2010 v souladu s Konceptí
- Výsledek centralizovaného rozvojového projektu
Informační vzdělávání bez bariér: webový portál pro
rozvoj informační gramotnosti a podporu celoživotního
vzdělávání

Koncepce rozvoje knihoven ČR 2011-2014

- Předkladatel Ministerstvo kultury
- Vznik z formálních důvodů (konec předchozí koncepce), ale i obsahové změny
- Nutné zohlednit změny společnosti a ICT (internet = konkurence knihoven, rozvoj e-dokumentů...)
- Propagace:
 - Videospot
 - Centrální portál knihoven
 - Další informace na Knihovna.cz nebo Ústřední knihovnické radě

Idea - Klient říká:

- „V krásné, přívětivé a pohodlné knihovně
- rychle obsloužen příjemným, kvalifikovaným, očividně spokojeným a motivovaným personálem
- nebo z pohodlí domova
- bez ohledu na národnost či handicap,
- v kteroukoliv denní či noční dobu
- získám bezplatně požadovanou kvalitní službu“

Silný portál - základní stavební kámen

- Přístupu do celého systému knihoven
 - Pro knihovny => individuální služby klientům (např. sdílená katalogizace)
 - Pro samostatného uživatele (např. vyhledávání, objednávání)
 - Pro sdílení (indexaci) obsahu globálními vyhledávacími nástroji
- Všechny typy dokumentů v knihovnách (fyzické, digitalizované, placené EIZ, e-born...), vč. informací o nich (obsahy, obálky, citace v ISO, anotace, ověření dostupnosti, prolinkování, relevance k dotazu...)
- Informace o knihovnách (geografická identifikace, otevírací doba, akce, dle specializace, další služby...)

Další cíle

- ❏ Vybudovat rychlý a spolehlivý systém dodávání dokumentů - MVS, EDD (právní aspekty, pravidla pro knihovny...)
- ❏ Sdílení uživatelských identit (průkazy, registrace, ochrana OÚ)
- ❏ On-line platby za služby (mikroplatby, finanční vyrovnávání mezi knihovnami)
- ❏ Rychlé zpracování nových dokumentů na trhu (zpracování dokumentu při uvedení na trh, lepší spolupráce s nakladateli)

Co je ve strategii nového?

- Využití všech možností, které nabízí ICT
 - Masová digitalizace - dlouhodobá archivace
 - Integrace a propojení všech existujících zdrojů
- Myšlenka centrálních služeb
- Každá knihovna vstupem do systému a nabízí jeho služby
- Kvalitativně nová úroveň spolupráce
 - Katalogizace, sdílení služeb MVS, EDD
 - Stanovení odpovědností

DD a knihovny

- ☒ Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2011 - 2015:
 - ☒ Knihovny „se výrazně podílejí na snížení dopadu digitální propasti (digital divide), který existuje mezi těmi, kteří mají, a těmi, kteří nemají přístup k informačním technologiím nebo jsou digitálně negramotní.“
 - ☒ Statistika PIK - při vydání připojeno 3224 knihoven
- ☒ Mnoho kurzů, hl. pro seniory, děti, handicapované, nezaměstnané, romskou minoritu

Koncepce rozvoje knihoven 2016-2020

- Zpracovávána Ústřední knihovnickou radou (+ pracovní skupiny), plán předložit vládě v 1. čtvrtletí 2016
- Pracovní skupiny, 21 priorit současné koncepce jako vstup
 - Jarní setkání - většina cílů z předchozího splněna, ale většina témat relevantních i do budoucna
 - => Společně* tvoříme knihovny jako nabídku zdrojů** a otevřeného prostoru*** pro vzdělávání, kulturu a osobní rozvoj****.
- Postup na knihovna.cz

SWOT analýza 2015

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Nezávislá, veřejná služba • Svobodný přístup k informacím • Dlouhodobě budovaný, strukturovaný fond • Hustá síť knihoven • Spolehlivost a důvěryhodnost, bezpečný prostor • Opozice proti komerci a konzumu • Opora v knihovním zákoně • Existence prostor, jejich vybavení, profesionální personál • Standardy, metodika, kompatibilita • Digitalizace knihovních fondů • Schopnost kvalifikovaně zpracovávat informace • Návštěvnost knihoven 	<ul style="list-style-type: none"> • Malá ochota ke spolupráci: mezi knihovnami, mezi knihovnami a provozovateli, mezi knihovníky a uživateli knihoven, mezi akademiky a knihovníky, mezi knihovnami a jinými institucemi (obava z konkurence, nedostatek kompetence, setrvačnost) • Omezené využívání Best practices ze světa • Konzervativnost, malá flexibilita, (de)motivace • Přetrvávající bariéry - málo pohotovostních služeb, omezená dostupnost v online prostředí, provozní doba, nekompetence (digitální gramotnost, jazykové bariéry, nepřizpůsobiví), • Složitý a nepohodlný přístup ke zdrojům, omezená nabídka digitálních služeb, neaktuálnost • Nedostatečná kvalifikace pracovníků - digitální gramotnost, pedagogické dovednosti, marketing, management • Malý důraz na osobní rozvoj - sebereflexe, individuální přístup, kompetence
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Digitalizace - digitální ekonomika • Digital humanities (big data, data mining, kurátor sbírek apod.) • Autorský zákon • Dotační programy, evropské fondy (a další...) • Tlak na internacionalizaci vědy • Nárůst informačních zdrojů a chaos v nich • Potřeba bezpečných míst, otevřených prostorů • Růst významu vzdělání • Více lidí využívá knihovny • Pokles čtenářské gramotnosti • Prodlužování lidského věku • Nárůst volného času • Samota a potřeba kontaktu • Rozvoj občanské společnosti • Zájem o bezplatné služby • Hlad po kultuře, růst kreativity 	<ul style="list-style-type: none"> • Digitalizace, e-čtení - mění se publikační paradigma, konec monopolu • Hyperinflace informací - pro získání informace není knihovna nutná, naprostá většina lidí se cítí zahlcena a unavena nadbytkem informací • Nedostatečné financování - provozní, investice • Prostory - investiční zanedbanost • Legislativa - autorský zákon • Born-digitální dokumenty - sběr, uchování, zpřístupnění • Veřejný obraz knihovny - instituce pro 20. století nebo 19. století? • Knihovnické školství • Malá očekávání ze strany veřejnosti • Černé labuť - náhlý zvrát názorů na funkce knihoven

Plán implementace Státní kulturní politiky na léta 2015 - 2020 jako zdroj pro Konceptci

- ❑ Knihovny jako otevřená vzdělávací, kulturní, komunitní a kreativní centra
- ❑ Výstavba knihoven, podpora infrastruktury ICT v knihovnách
- ❑ Doplňování knihovních fondů a informačních zdrojů
- ❑ Regionální funkce knihoven
- ❑ Zavést systém evaluace veřejných kulturních služeb
- ❑ Zefektivnit ochranu autorských práv pro služby knihoven v digitálním prostředí
- ❑ Rozvoj služeb knihoven v digitálním prostředí
- ❑ Vytvořit Centrální portál knihoven
- ❑ Digitalizace knihovních fondů
- ❑ Podporovat efektivní metody trvalého uchování knihovních dokumentů (včetně knihovních fondů z let 1850-1990)
- ❑ Uchování národního zvukového dědictví
- ❑ Uchování národního kulturního dědictví vzniklého v elektronické podobě (vč. provozu WebArchiv a zavedení povinného výtisku e-publikací)
- ❑ Podporovat důvěryhodné dlouhodobé uložení digitálních dokumentů
- ❑ Pracovníci knihoven

Digitální knihovny 2010

- ❏ Strategie Evropské komise - společný postup států k evropskému kulturnímu dědictví
 - ❏ Uchovávání a zpřístupňování
 - ❏ Studium, výzkum, zábava...
 - ❏ Textové, audiovizuální..., born digital, digitalizované
- ❏ Europeana
- ❏ Digitalizace:
 - ❏ Určit priority (co, kdy, kdo...)
 - ❏ Technické a právní problémy (např. osiřelá díla)
- ❏ Snadné nalezení dokumentu + práce s ním => metadata

Doporučuji navštívit

- [Europeana](#)
- [Digital Preservation Europe](#)
- [Národní digitální knihovna](#)
 - [Seznam zahraničních digitálních knihoven v EU](#)
 - [Projekty pro ochranu digitalizací](#)
- [Scirus](#)
- [Evropská knihovna](#)
- [Co po nás zbude](#)

8. úkol - návrh VISK2

- Navrhňte projekt vzdělávání knihovníků v ICT
 - Libovolná náročnost, forma, rozsah vzdělávání
 - Realizovatelné (ne realizované)
 - Dosud neexistující (ani APLS), příp. ne masově realizované (např. kurzy Excelu NE)
- Rozsah max. 500 znaků na položku
 - Žadatel (doporučena vyškovská knihovna)
 - cíl projektu (anotace s jasným cílem)
 - metody, formy, rozsah a struktura vzdělávacích aktivit
 - cílová skupina účastníků + lektoři
 - evaluační metody + předpokládané přínosy
 - možná rizika projektu a jak jim zabránit

Zdroje

- ✘ BASL, Josef, Simona BOUDOVÁ a Lucie ŘEZÁČOVÁ. Národní zpráva šetření ICILS 2013: počítačová a informační gramotnost českých žáků. 1. vydání. Praha: Česká školní inspekce, 2014. Dostupné z: http://www.icils.cz/articles/files/ICILS_2013_Narodni_zprava_CZE.pdf
- ✘ BÓHMOVÁ, Kateřina. Projekt EU peníze školám odstartován. MŠMT. 18. 5. 2010 [cit. 2014-11-27]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/projekt-eu-penize-skolam-odstartovan>
- ✘ BRUNOVSKÁ, I. Spolupráce EU a ČR v oblasti vzdělávání pro informační společnost. Brno: Masarykova univerzita, Ústav české literatury a knihovnictví, 2006. 87 s. Vedoucí diplomové práce: Mgr. Simona Škarabelová, Ph.D.
- ✘ BUREŠ, Roman. Digital Divide. Brno, 2010. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/218957/fss_b_b2/Bures_bakalarska_prace.doc. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Mgr. Jakub Macek.
- ✘ eTwinning. NAEP. © NAEP 2007-2014 [cit. 2014-11-27]. Dostupné z: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=102
- ✘ eTwinning - komunita škol v Evropě. eTwinning. © 2004-2013 [cit. 2014-11-27]. Dostupné z: <http://www.etwinning.cz/co-je-etwinning/>
- ✘ i2010: Digitální knihovny. Knihovna plus [online]. 2005, č. 2 [cit. 2013-09-27]. Dostupné z: http://knihovna.nkp.cz/knihovnaplus51/digitalni_knihovnyEU.htm
- ✘ Ikaros, redakce. Informační generace: změna, nebo kontinuita? (David Bawden) Ikaros [online]. 2009, roč. 13, č. 5/2 [cit. 2010-09-29]. Dostupné z: <http://www.ikaros.cz/informacni-generace-zmena-nebo-kontinuita-david-bawden>
- ✘ [Koncepce rozvoje knihoven 2004-2010](#)
- ✘ Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2011 - 2015 včetně internetizace knihoven. Praha: Vláda ČR, 2011. 43.s. Dostupné z: http://www.mkcr.cz/assets/literatura-a-knihovny/Koncepce_rozvoje_knihoven_2011-2015.pdf
- ✘ Koncepce rozvoje knihoven 2016 - 2020: Ústřední knihovnická rada ČR: výstupy z workshopu. TRITON, květen 2015. Dostupné z: http://files.u-k-r.webnode.cz/200000188-a31f8a5151/Koncepce_rozvoje_knihoven_2016_2020_workshop.docx
- ✘ Making a European Area of Lifelong Learning a Reality: Commission Communication. Brussels, EC November 2001.
- ✘ [A Memorandum on Lifelong Learning](#), EC 2000.

Zdroje

- ☒ Národní lisabonský program 2005-. Ministerstvo vnitra ČR [online]. 2005 [cit. 2013-11-08]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/nar-progr-ref-pdf.aspx>
- ☒ National Telecommunications and Information Administration (NTIA). Falling through the Net: Defining the Digital Divide. Washington: US Department of Commerce [online]. [1999] [cit. 2013-10-11]. Dostupné z: <http://www.ntia.doc.gov/ntiahome/fttn99/contents.html>
- ☒ Pitner, Tomáš. Státní informační politika ve vzdělávání - cíle a postupy: Co pro realizaci SIPVZ nabízí Fakulta informatiky Masarykovy univerzity v Brně? Příspěvek přednesený na semináři „Příprava škol na státní informační politiku ve vzdělávání“ Znojmo, 23.11.2000
- ☒ Strategie digitálního vzdělávání: verze pro připomínkování odbornou veřejností. RVP.cz [online]. Praha, 2014 [cit. 2014-11-27]. Dostupné z: <http://diskuze.rvp.cz/download/file.php?id=4169&sid=15fee48ef053c802c6780fa8dcb8f28d>
- ☒ Strategie digitální gramotnosti ČR na období 2015 až 2020. MPSV [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-11-19]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/21499/Strategie_DG.pdf
- ☒ Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020. Vzdělávání 2020 [online]. Praha, 2014 [cit. 2014-11-27]. Dostupné z: http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/strategie-2020_web.pdf
- ☒ Škola pro 21. století: Akční plán pro realizaci „Koncepce rozvoje informačních a komunikačních technologií ve vzdělávání pro období 2009 - 2013“ (usnesení vlády č. 1276/2008). Vzdělávání 2020 [online]. 2009 [cit. 2013-11-08]. Dostupné z: http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/knihovna-koncepci/rozvoj-ict/akcni_plan_skola_21.pdf
- ☒ Úroveň ICT v základních školách v ČR. Česká školní inspekce ČR [online]. 2009 [cit. 2013-11-08]. Dostupné z: www.csicr.cz/getattachment/a74c406a-74be-484e-a285-ea19c9cb0662
- ☒ Využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci v roce 2011[online]. Praha: Český statistický úřad, 2011. [cit. 2013-11-08]. 52 s. ISBN: 978-80-250-2129-3. Dostupný z WWW: [http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/510025FD70/\\$File/970111.pdf](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/510025FD70/$File/970111.pdf)
- ☒ Výzva č. 51. OPVK [online]. Praha, 2014 [cit. 2015-11-19]. Dostupné z: <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=35665>
- ☒ Výzva č. 51. OPVK: Příloha č. 1 Specifická kritéria výzvy č. 51 [online]. Praha, 2014 [cit. 2015-11-19]. Dostupné z: <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=35661>

MASARYKOVA UNIVERZITA

Děkuji za pozornost.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ